

Valtiosihteeri Risto Volanen,
Valtioneuvosto.

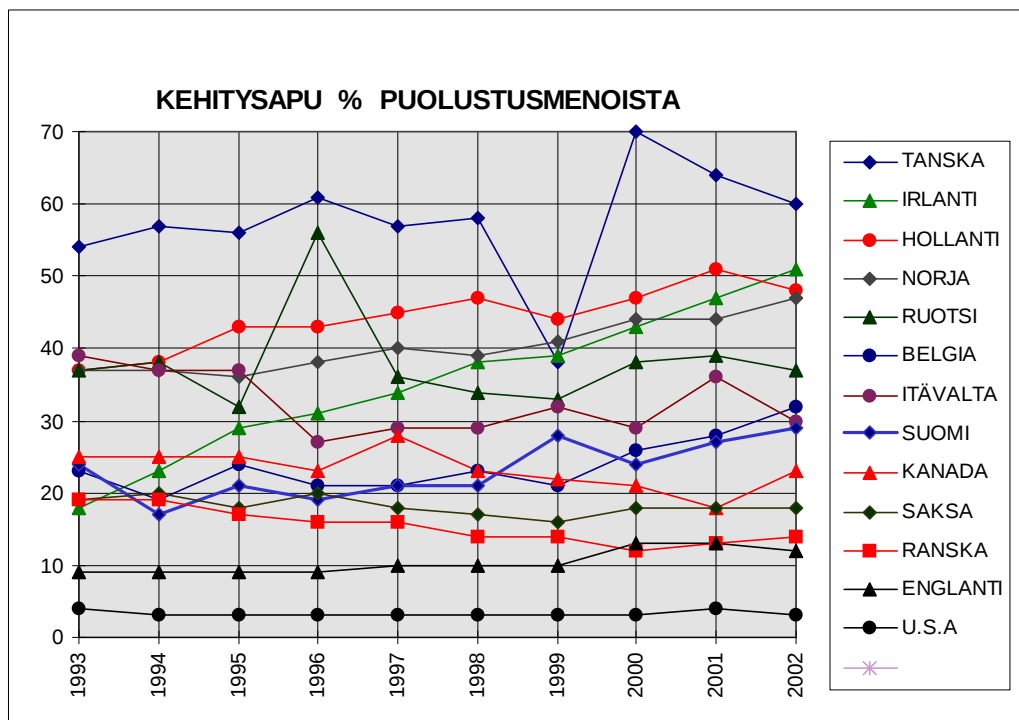
Viitaten parhaillaan Suomen turvallisuuspoliittista asemaa koskevan selonteon valmisteluun allaolevat järjestöt haluavat kunnioittavasti esittää seuraavaa:

Globaaliseen turvallisuuteen

Suomessa tehtäviä turvallisuuspoliittisia ratkaisuja ei voida käsitellä irrallisina huomioimatta koko ihmiskunnan ja koko maailman tilaa. Kansakuntien ja yksilöiden turvallisuus on sidoksissa globaaliin tekijöihin ja globaaliin uhkiin. Ratkaisevassa asemassa ovat ihmiskunnan yhteisten henkisten ja aineellisten voimavarojen suuntaaminen.

Ensi sijalle nousee kysymys, miten voidaan saada aikaan turvallinen perustoimeentulo ihmiskunnan sille osalle, joka elää äärimmäisessä köyhyydessä ja aliravitsemuksen tilassa ilman terveydenhoitoa, ilman vähäistäkään sosiaaliturvaa.

YK:n hyväksymien päätöslauselmien mukaan osalla sotilaalliseen varusteluun käytetyillä voimavaroilla pahimmat ongelmat voitaisiin poistaa, mitä myös sen hyväksymän uuden vuosituhattajulistuksen toteuttaminen köyhyyden puolittamiseksi vuoteen 2015 mennessä merkitsee. Vetoamus on suunnattu juuri Suomen kaltaisille teollistuneille maille.

Kehitysyhteistyöavustusten suhde varustelumenoihin kuvaa globaalista turvallisuusvastuuta. (Liite 1. Lähde SIPRIN vuosikirja 2003 ja Suomen ulkoasiainministeriö)

Pienten valtioiden tulee olla aloitteellisia ja vaikuttaa esimerkillään isoimmille valtioille kaikessa aseriisunnassa.

Suomen tulee kansainvälisissä yhteyksissä ja valtiollisissa tapaamisissa toimia aseidenriisunnan edistämiseksi ja edistää lainsäädäntöä ydinaseistuksen ja aseviennin kieltämiseksi.

Tavoitteeksi on otettava kaikissa teollistuneissa maissa varustelumenojen vähentäminen vuosittain vähintään 3 %:lla ja samalla kehitysyhteistyömäärärahojen nostaminen asteittain vähintään YK:n suosittelemalle 0.7. %:in tasolle kansantulosta.

Kohti uutta uskottavuutta

Suomessa on perusteltu ”uskottavan” puolustuksen välttämättömyyttä tarkemmin määrittelemättä, mikä on uskottavuuden sisältö ja tarkoitus, eikä sitä, kenelle uskottavuudella halutaan vaikuttaa. Keskustelussa vältetään nimeämästä kohdemaata, jona kuitenkin yleisesti pidetään naapurimaatamme Venäjää.

Yleisesti ajatellen ratkaisevassa asemassa sotatoimien aloittamisessa yhä harvemmin ovat yksinvaltaiset johtajat, vaan avoimemman tiedonvälityksen ja kehittyvän demokratian johdosta varsinaiset kansalaiset. Kahden demokraattisen maan välistä sotatilaa pidetään yleisesti mahdottomuutena.

Siksi demokraattisen kehityksen tukeminen nousee ensisijaiseksi ennaltaehkäiseväksi toiminnaksi. Sen ohella ihmisoikeuksien toteuttamisen lisäksi tulevat kaiken inhimillisen kehityksen tukeminen, väkivaltakulttuurin vähentäminen, sovittelu- ja välitystoiminta, aseistuksen vähentäminen, lähialueyhteistyö, teknologiayhteistyö sekä humanitääri-apu.

Vähentämällä varustelumenoja ja suuntaamalla varoja luottamuksellisten naapurisuhteiden ylläpitämiseen valtiovalta, yritykset, järjestöt ja yksityiset kansalaiset voivat taata myös Suomen kestävän turvallisuuden. Avainasemassa on yhteistyön lisääminen talouden, kulttuurin ja kasvatuksen alueilla.

Uskottavan puolustuksen tilalle on nostettava uskottava yhteistyökyky.

Miinat

Suhtautuminen miinojen käyttöön puolustuksen osana tarjoaa hyvän esimerkin siitä, miten turvallisuusajattelu Suomessa yhä perustuisi vanhentuneisiin uhkakuviiin ja epäluuloihin ja aikaan ennen ohjusaseistuksia.

Suomessa huomiota on kuitenkin kiinnitetty miinojen korvaamiseen toisenlaisin asein, kun pääasia on sodan välttäminen. Mm. Ruotsissa on todettu selkeästi, että entinen sodanuhka Neuvostoliiton ajoilta on poistunut ja samalla Suomen merkitys ”puskurina” hävinnyt, ja päädytty huomattaviin varustelujen supistuksiin.

Juuri samasta asiasta on kysymys Suomessakin.

Miinoista luopuminen on välttämätöntä myös, jotta Suomen asema ja arvostus yhteistyökykyisenä ja rauhantahtoisena maana voi säilyä.

Ei ole mitään perustetta uskoa, että odotettavissa olisi sellaisia uhkakuvia hyökkäyksestä miltään suunnalta, joissa miinojen käyttö voisi olla tarpeen. Siksi korvaavia aseita ei myöskään tarvita. Miinojen poistaminen on osa aseriisuntaa, jossa Suomen tulee olla edelläkävijöiden joukossa.

Muita uhkakuvia

Perustoimeentulo-ogelman jälkeen huomattavimmat uhkat aiheutuvat eriarvoisuuden kärjistymisestä, ihmisoikeuksien loukkaamisesta, epidemioista, luonnonkatastrofeista sekä ihmisen rakentaman ympäristön ja toiminnan aiheuttamista onnettomuuksista. Niiden välttämiseksi luotuja turvajärjestelmiä on edelleen kehitettävä.

Kansainväliset ja valtioiden sisällä tapahtuvat terroristiteot ovat lisääntyneet ja saaneet aikaan vakavia tuhoja. Valitettavasti syyt tekoihin eivät ole vieläkään saaneet osakseen riittävästi huomiota eivätkä tutkimuksia toimenpiteiden rajoittuessa pääasiassa torjuntakeinoihin.

On välttämättä ryhdyttävä työhön terroristitoimintaan johtavien syiden ja epäkohtien löytämiseksi ja toimittava niiden vähentämiseksi.

Sotilaallinen liittoutuminen ja EU

Sotilaallinen liittoutuminen merkitsisi osittaista luopumista rauhantahtoisesta politiikasta ja olisi osoitus kykenemättömyydestä ylläpitää kestäviä suhteita naapurimaitten kanssa.

Suomen osalta liittoutuminen Natoon merkitsisi osallistumista joukkotuhoaseilla, myös ydinaseilla varustettuun sotilasliittoon, joita käytettäisiin myös hyökkäystarkoituksiin.

Ongelmallista on, että Naton toimintaan vaikuttaa huomattavalta osalta USA, jonka poliittiset ja sotilaalliset tavoitteet eivät kaikilta osin vastaa eurooppalaisten käsityksiä ja pyrkimyksiä rauhan ja kansainvälisen turvallisuuden ylläpitämisessä, eivät myöskään YK:n kannalta. Eikä ole realistista uskoa, että Suomi sotilasliiton jäsenenä voisi vähentää sen asevaraista toimintaa tai estää senkaltaisia hyökkäystoimia, joita liitto on toteuttanut.

Esteinä jäsenyydelle ovat myös Suomen toimintavapauden menetys Euroopan ulkopuolisissa kriiseissä, mahdollisten terrori-iskujen kohdistuminen USA-johtoisin maihin, silloin myös Suomeen sekä suuremmat sotilaalliset ja Suomea hyödyttämättömät menot.

EU:n oman puolustuksen syntyminen on vielä hahmottumaton. EU:n jäsenvaltioilla on käytettävissään liikaakin omaa asevaraista sotilaallista voimaa, jolla vähitellen tulisi korvata Naton tarpeellisuus ja näin lisävarustelun sijasta päästä varustelun vähentämiseen.

EU:n valtioihin ei kohdistu sellaista uhkaa, jota varten sillä pitäisi olla yhteinen puolustus. Sensijaan valtioiden sisäisiä kriisitilanteita ja rauhanturvaamista varten se tarvitsee nopean toiminnan kriisinehkäisyjoukkoja, joita tulee täydentää siviilirauhanneuvottelijoilla.

EU:n jäsenmaille on luonnollista sitoutua kaikissa katastrofitilanteissa avustamaan toinen-toisiaan ”mahdollisuuksiensa mukaan.”

Olisi suuri virhe liittyä sotilasliittojen jäseneksi, joka päinvastoin saattaisi muodostua turvallisuusriskiksi. Sensijaan Suomen tulee edelleen toimia yhtenä edelläkävijämaana kaikessa rauhanturvaamis- ja konfliktinehkäisytyössä, myös osallistua nopean toiminnan joukkojen aikaansaamiseen.

Tavoitteena kansalaispalvelu

Perinteellisten aseellisten sotilasjoukkojen sijaan tarvitaan erityiskoulutettuja siviilijoukkoja, joilla voidaan torjua ja vähentää luonnonvoimien, ihmisten rakentaman infrastruktuurin ja erilaisten toimintojen, kuten kuljetusten ja liikenteen ym. johdosta aiheutuvien suuronnettomuuksien vahinkoja. Kyse on pelastuspalvelusta, joka olisi tärkein osa jokaiselle kansalaiselle kuuluvaa muutaman kuukauden ajan kestävästä kansalaispalvelusta. Palotorjunta sopii hyvin saman hallinnon alaisuuteen.

Turvallisuusjoukkojen kouluttajat ja teknillinen henkilöstö olisivat vakinaista väkeä (kuten huoltohenkilökunta, seuranta- ja viestihenkilöt, pelastuslentäjät, sukelluspelastajat jne.)

Sotilaallista koulutusta annettaisiin rauhanturvaamistarkoitukseen sekä vartiointitehtäviin vapaaehtoisesti otettaville. Koulutuksen tärkeä osa oli neuvottelukoulutus erilaisia konfliktitilanteita silmälläpitäen. Koulutuksesta huolehtisi vakinainen henkilökunta.

Nykyisenkaltainen asevelvollisuusarmeija ei vastaa tulevaisuuden turvallisuustarpeisiin. Asteittainen luopuminen sotilaallisesta asevelvollisuusarmeijasta ja oman varustelun vähentäminen yleisen kehityksen mukana vapauttavat voimavaroja globaalin vastuun täyttämiseen ja ovat samalla tärkeä signaali ja esimerkki rauhantahoisesta politiikasta.

Kasvatuksen korostunut merkitys

Laajojen kansankerrosten saaminen mukaan kestävän rauhan ja turvallisuuden takaamiseksi edellyttää asenteisiin ja ennakkoluuloihin vaikuttamista kaikessa kulttuuri- ja kasvatustyössä. Edellytykset on luotava alkaen varhaiskasvatuksesta aikuiskasvatukseen saakka kaikilla opetustasoilla sisällyttämällä opetukseen rauhankasvatuksen tavoitteet ja pitämällä niitä esillä myöhemmin kaikilla koulutasoilla.

Uusia opetusmenetelmiä käyttäen on kiinnitettävä huomiota sotien syiden selvittämiseen, eriarvoisuuksiin, maailman tilaan ja ennenkaikkea sotien estämiseen ja tavallisten kansalaisten toimintamahdollisuuksien edistämiseen mm. kehitysyhteistyössä.

20:n rauhannobelistien vetoomuksessa sanotaan mm:

”Väkivaltaa vastaan voidaan taistella väkivallattomasti vain yhdellä tavalla; kasvattamalla! Maailman tulevaisuus on kiinni meidän omasta halustamme. Halustamme päästä eroon väkivallan kulttuurista, niin fyysisen, psykologisen kuin taloudellisenkin.

Ihmisen henkinen rakenne on arkaainen. Yhä edelleen kasvatamme lapsemme ajatuksiin, jotka muodostuivat sotien ja valloitusten kaudella. Nämä vanhentuneet periaatteet on hylättävä. Lapsille on opetettava, ettei ‘toinen’ ole vihollinen. Nuorille on uskallettava kertoa myös historian tunneilla, että he antavat enemmän maailmalle elämällä arvokkaasti kuin kuolemalla sankarillisesti, ja että omatunto, ei tottelevaisuus, on ihmisen elämän perusta.”

Lopuksi

Suomen tulee tulevaisuuden turvallisuuspolitiikassaan kaikin keinoin tukea rauhanomaista kehitystä myös EU:n ja YK:n puitteissa toimiessaan.

Suomen oman toiminnan tulee siten myös perustua YK:n peruskirjan pyrkimyksiin kaikkien kansainvälisten kiistakysymyksen ratkaisemiseksi rauhanomaisesti turvallisuuden ja oikeudenmukaisuuden periaatteita noudattaen ja tukea Vuosituhattulituksen erityistä painotusta voimavarojen suuntaamisesta konfliktien ehkäisyyn.

Sivilisaatioiden välisen vuoropuhelun edistäminen, taloudellinen yhteistyö ja globaali vastuuotto tulevat olemaan ratkaisevassa asemassa nyt ja tulevaisuudessa, mihin myös esittämämme käytännön ratkaisuehdotukset tukeutuvat.

Helsingissä 1 p:nä kesäkuuta 2004

(Järjestöjen nimet ja allekirjoittajat)

Lääkärien sosiaalinen vastuu,

Kasvattajat rauhan puolesta,

PAND,

Psykologien sosiaalinen vastuu,
Rauhankasvatusinstituutti,
Suomen kristillinen rauhanliike,
Tekniikka elämää palvelemaan.